

Driemaandelijks:
juni - juli - augustus 2010

ruimte

vakblad van de Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning

6

- 4 **NIELS**
- 6 **DE KLEINE RUIMTE**
- 10 **BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST**
Gaten in de stad zijn kansen voor de stad *Aurelie De Smet*
 Beleidsmakers en ruimtelijke planners hebben het vaak moeilijk met tijdelijk gebruik, een spontane vorm van stadsontwikkeling.
- 16 **RWO**
De ruimteboekhouding 2010 *Peter Willems*
 De ruimteboekhouding is het instrument voor de opvolging van de kwantitatieve beleidsopties van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Ruimte publiceert de cijfers van 2010.
- 20 **NEDERLAND**
Seniorenstad niet populair *Anton J.H. Smets*
 Ontwikkelaars willen in Flevoland een seniorenstad met 1.500 woningen bouwen. Maar onderzoek van de provincie toont aan dat ouderen niet in zo'n stad willen wonen. Toch is er vooral buiten de steden een groeiend tekort aan woningen voor 55-plussers.
- 27 **CARTOON**
Wurg
- 28 **FRANKRIJK**
De grote gok van Le Grand Paris *Pieter Uyttenhove*
 Tien teams dachten na over de toekomst van de Parijse metropool in het tijdperk na Kyoto. Het wel en wee van een internationale raadpleging.
- 36 **BELGIË/NEDERLAND**
Eurodelta is Parijs niet *Luuk Boelens en Ed Taverne*
 Het project "Le Grand Paris" is in de Eurodelta ondenkbaar. De verstedelijking in de delta van Rijn, Maas en Schelde is wel vergelijkbaar met die in de delta's van Parel, Ganges of Nijl.
- 44 **OPINIE**
"Zij die hebben, krijgen er nog wat bij" *Pascal De Decker*
"De kans is groot dat de suburbane bewoner van een kanjer van een villa met zwembad en reuzengrote tuin meer overheidssteun ontvangt dan de alleenstaande moeder met kind die een verkommerde woning in een achterstandbuurt huurt." Een opiniestuk over aangescherpte criteria voor de renovatiepremie.
- 46 **ECONOMIE**
Europees baken van ecologische productie *Dirk Diels*
 De vervuilde oude petroleumhaven (IPZ, 75 ha) in Antwerpen Zuid wordt de locatie van een nieuw voetbalstadion, maar krijgt vooral een nieuwe economische bestemming. IPZ moet een voorloper worden in Europa op het vlak van de ontwikkeling van bedrijventerreinen.
- 52 **PRAKTIJK**
Een hommage aan de mens *Bart Van Moerkerke*
 Het voorontwerp van de nieuwe Mechelse stationsomgeving is af. Het is een ambitieus infrastructureel en stedenbouwkundig project, met het stationsgebouw van Salvatore Bono als architecturaal baken.
- 56 **TROS**
Vlaanderen staat stil *Peter De Smedt, Dirk Holemans en Lieslotte Wackenier*
 Met het Mobiliteitsdecreet van 20 maart 2009 en een aantal ingrepen in de regelgeving op het gebied van ruimtelijke ordening is een kader gecreëerd voor een betere integratie van ruimtelijke ordening en mobiliteit.
- 58 **AFSTUDEERPRIJS**
Geen ruimte voor nostalgie *Annelies De Nijs – Daan Derden*
 De impact van globalisering, klimaatverandering en toenemende milieuproblemen confronteert de lokale planningstradities en de stedenbouwkundigen in Vietnam met grote uitdagingen.
- 64 **OPINIE**
Hoe marginaal is de afwijking? *Pieter Thomaes*
 Anders dan gepland is het as-built attest niet op 1 juni ingevoerd. Hoe dan ook is het nuttig een beeld te geven van de impact die zo'n attest kan hebben voor gemeenten, architecten, aannemers, bouwheren, notarissen en vastgoedmakelaars.
- 66 **VLAAMS BOUWMEESTER**
De boer op voor mooie stallen en loodsen *Bart Van Moerkerke*
 Enorme betonnen dozen schenden steeds meer het uitzicht van het Vlaamse platteland. Ontwerpers, landbouwers en constructeurs zijn zich daarvan steeds meer bewust. Nu de Vlaamse overheid nog.
- 72 **IN DE TIJD**
Kanalen en kolonies in de Kempen *Maarten Van Acker*
 Met kanalen, irrigatie, boomaanplant en landbouwkolonies wilde de overheid in de negentiende eeuw de Kempense heidevlakte cultiveren. Werkloze boeren zouden uit Oost- en West-Vlaanderen worden ingevoerd.
- 78 **PUBIEK DOMEIN**
Het plein van groepjes mensen *Bart Van Nuffelen*
 Het Antwerpse theatergezelschap *MartHal* tentatief werkt aan "De revue van het ontembare leven", anderhalf jaar toneel over het alledaagse en dus verbijsterende leven in de stad aan het begin van de 21ste eeuw.
- 80 **RECENSIES**
- 82 **PARTNERS EN SPONSORS**

de kleine ruimte

PENSIOEN

De man achter het Ruimtelijk Structuurplan

Hans Leinfelder en Peter David

AFDELING RUIMTELIJKE PLANNING, DEPARTEMENT RWO

Sommigen worden als ambtenaar geboren. Roger Liekens is ongetwijfeld een van hen. Maar Roger Liekens was een bijzonder ambtenaar, van die soort waarvan er niet veel worden gemaakt: een echte "civil servant".

Roger Liekens tekende op 31 mei 2010 zijn laatste brief als afdelingshoofd Ruimtelijke Planning (ARP) in het Departement RWO van de Vlaamse overheid. Bij het emeritaat van een academicus bevat het "*Liber amicorum*" vaak een indrukwekkende bibliografie van artikels, boeken en rapporten om de ijver en verdiensten van de persoon in kwestie te beklemtonen. In het "*Liber ambtenaricorum*" van Roger Liekens zou een soortgelijke lijst van dossiers over gewestplannen, gewestplanwijzigingen, bijzondere plannen van aanleg, ruimtelijke structuurplannen en uitvoeringsplannen waarin hij een beslissende hand had, minstens even indrukwekkend zijn. Helaas zijn deze teksten nooit gepubliceerd voor een ruimer publiek dan de direct betrokken beleidsmakers. Met dat in het achterhoofd gaat deze hommage vooral in op twee substantiële bijdragen die Roger Liekens aan de korte geschiedenis van de Vlaamse ruimtelijke ordening heeft geleverd.

Als verantwoordelijke voor ruimtelijke ordening op het kabinet van toenmalig minister Theo Kelchtermans (CD&V) gaf Roger Liekens in 1992 aan Louis Albrechts en Charles Vermeersch de opdracht een Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) voor te bereiden. Hij voelde als geen ander dat het politieke en maatschappelijke "momentum" daar was om de grote regionale planningsleegte op te vullen, die in Vlaanderen was ontstaan na de opstelling van de gewestplannen.

Na enkele jaren studiewerk door een externe plangroep forceerde hij in 1995 de doorbraak en bundelde hij het beschikbare materiaal in

de nota "De gewenste ruimtelijke structuur van Vlaanderen". Dit roze boek – bekend om zijn politiek neutrale kافت – vormde de basis voor intensieve onderhandelingen met middenveldorganisaties, andere beleidssectoren en politici over het richtinggevende gedeelte van het RSV. Hiermee legde Roger Liekens de basis voor de definitieve goedkeuring van het RSV in 1997. De planningswereld kreeg eindelijk een duidelijk gewestelijk beleidskader voor de ruimtelijke ontwikkeling van Vlaanderen ter beschikking. Criticasters en stuurlieden aan wal hadden het meewarig over de "groene bijbel"... Jammer is dat zijn enorme gehechtheid aan de afbakeningsprocessen ter uitvoering van het RSV en zijn angst om dit lang bevochten beleidskader weer kwijt te spelen, Roger Liekens er lang van hebben weerhouden om voluit te gaan voor een waardige opvolger voor het RSV.

ZIJN DISCIPELEN

Na de goedkeuring van de laatste gewestplannen had de ruimtelijke planningscel DABRO binnen het toenmalige AROL/AROHEM jaar na jaar medewerkers verloren. In 1992, bij de start

van de voorbereiding van het RSV, bleven enkel nog een paar stijfkoppen over. Ze waren met te weinig om het vernieuwde ruimtelijk beleid met de opmaak van ruimtelijke structuurplannen en uitvoeringsplannen op Vlaams, provinciaal en gemeentelijk niveau op gang te trekken en draaiende te houden. Vanaf het midden van de jaren 1990 – toen Roger Liekens afdelingshoofd werd van ARP

– stroomde een grote groep net afgestudeerde ruimtelijke planners ARP binnen. Deze groep was dynamisch, wilde de

Vlaamse ruimte veranderen, haar ruimtelijk stempel op andere beleidsdomeinen drukken en provincies en gemeenten actief begeleiden bij hun eerste stappen in de structuurplanning.

De jonge wolven waren soms wat hevig, maar altijd was er Roger Liekens om de verantwoordelijkheid op zich te nemen wanneer ze zich volgens de ambtelijke regels iets te ver hadden gewaagd. Geduldig polijstte hij deze ruwe diamanten door hun adviezen op juridisch en administratief vlak te corrigeren. Dat heeft Roger tot zijn laatste werkdag gedaan. Sterkhouders van het eerste uur hadden ARP immers verlaten en werden vervangen door kersverse ruimtelijke planners voor wie het RSV vooral saaie, verplichte leer- en leesstof was geweest tijdens hun opleiding. Elk van hen werd persoonlijk door de leermeester gekneed. Roger, bedankt!

Roger Liekens legde de basis voor de definitieve goedkeuring van het RSV in 1997. De planningswereld kreeg eindelijk een duidelijk gewestelijk beleidskader voor de ruimtelijke ontwikkeling van Vlaanderen ter beschikking.

◀ **Geduldig polijstte hij de ruwe diamanten van zijn dienst** ▶

"er zullen jonge
gezinnen komen
met bakfietsen
die gaan zeggen
jamaar die
vuiligheid links
en die vuiligheid
rechts die moet
wel opgekuist
worden en ze
zullen het over het
zwerfvuil hebben
en over het krot op
de hoek en over
de mensen zonder
tanden in dat krot"

*Theatergroep MartHaltentatief
over het De Coninckplein
in Antwerpen*

